

UCHWAŁA NR XXXVI/270/2013
Rady Gminy Łabowa
Z dnia 30 grudnia 2013

**w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów
Społecznych Gminy Łabowa na lata 2014 – 2020**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (jedn. tekst Dz. U. z 2013 poz. 594), oraz art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tekst jed. Dz.U z 2013 roku poz. 182 z póź. zm.), Rada Gminy Łabowa uchwala co następuje :

§ 1.

Przyjmuje , **Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łabowa na lata 2014 – 2020** stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały zleca się Wójtowi Gminy Łabowa

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem 01 stycznia 2014 roku

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY
Marek Stanisław
Marek Stanisław

**RADA
GMINY LABOWA**
33-336 LABOWA
powiat nowosądecki
województwo małopolskie

Załącznik do uchwały Nr XXXV/1270/13
Rady Gminy Labowa
z dnia 30 grudnia 2013r.

GMINNA
STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY LABOWA
NA LATA 2014-2020

Spis treści

1. Wstęp.....	3
2. Charakterystyka terenu Gminy Labowa	5
2.1. STRUKTURA WIEKU I PŁCI MIESZKANCÓW GMINY LABOWA	7
2.2. BEZROBOTNI W GMINIE LABOWA WG WYKSZTAŁCENIA	7
2.3. BEZROBOTNI W GMINIE LABOWA WG WIEKU.....	7
2.4. DŁUGOTRWALE BEZROBOTCI.....	7
2.5. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ GMINY LABOWA.....	7
3. Diagnoza sytuacji.....	8
3.1. DEFINICJA BEZROBOTCI.....	8
3.2. RAPORT O STANIE POMOĆY SPOŁECZNEJ.....	9
3.3. POWODY PRZYŻYCIANIA POMOĆY W OŚRODKU POMOĆY SPOŁECZNEJ W LABOWIE W 2012 ROKU.....	10
3.4. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ.....	10
3.5. UZALEŻNIENIA I PROBLEMY Z NIMI ZWIĄZANE.....	11
4. Struktura systemu pomocy społecznej w Gminie Labowa	14
5. Zasoby instytucjonalne systemu pomocy społecznej działające na terenie Gminy Labowa, stan na 31 grudnia 2012 r.....	14
6. Podstawy prawne funkcjonowania systemu pomocy społecznej.....	15
7. Przygotowanie do pozyskiwania środków ze źródeł zewnętrznych, w tym z Unii Europejskiej na realizację zadań pomocy społecznej.....	16
8. Ograniczenia.....	16
9. Założenia do opracowania programu pomocy społecznej na lata 2014 – 2020 dla Gminy Labowa ..	17
10. Zasady ogólne funkcjonowania programu.....	18
11. Zasady wdrażania programu.....	24
12. Zasady monitorowania programu.....	24
13. Analiza SWOT (silnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń).....	24
14. Zasoby umożliwiające rozwiązywanie problemów społecznych w Gminie Labowa.....	25
15. Główne cele w strategii na lata 2014-2020.....	26
16. Podstawa prawna strategii.....	26

- poradnie pedagogiczno-psychologiczne - prowadzone przez Starostwo Powiatowe w Nowym Sączu,
- warsztaty terapii zajęciowej - prowadzone w Środowiskowym Domu Samopomocowym w Nowym Sączu, ul. Nawojowska 179, oraz w Krynicy-Zdroju ul. Żródłana 39
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Nowym Sączu,
- Powiatowy Ośrodek Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współzależnienia w Nowym Sączu,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Schronisko dla Bezdomnych im. św. Brata Alberta w Nowym Sączu,
- organizacja pomocy publicznej Stowarzyszenie na Rzecz Wspierania Przedsiębiorczości i Inicjatyw Lokalnych.

Pomadło przy rozwiązywaniu problemów społecznych w naszej gminie pomocna jest współpraca z

- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Sączu,
- Policją,
- parafiami,
- szkołami i innymi instytucjami choć w części zajmującymi się problemami społecznymi

15. Główne cele w strategii na lata 2014-2020.

- zabezpieczenie środków materialnych w celu zaspokojenia potrzeb mieszkańców gminy Labowa,
- mobilizowanie ludzi do działań celem wyrównywania szans, zapobieganie marginalizacji poprzez ciągłe ulepszanie istniejących oraz wprowadzanie nowych form pomocy, nowych standardów i instrumentów zarządzania w sferze pomocy społecznej oraz włączenie zagrożonych w życie społeczności;
- zwiększenie akceptacji społeczeństwa lokalnego wobec osób i rodzin wymagających wsparcia,
- stworzenie zintegrowanego systemu pomocy, skierowanego ku całej rodzinie oraz zwiększenie efektywności działań poszczególnych podmiotów.

Monitorowaniem realizacji strategii, zajmie się zespół pracowników socjalnych, który będzie w formie corocznych sprawozdań oceniał poziom jej wdrażania.

Za samo wdrażanie Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Labowa, odpowiedzialny będzie Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej.

16. Podstawa prawna strategii.

Obowiązek opracowania przez samorząd gminy lokalnej strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika wprost z art. 17 ust. 1 ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (jedn. tekst Dz.U. z 07 lipca 2013 roku poz. 182 z późn. zm.), oraz art. 4. ust. 2 ustawy z 12 kwietnia 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmu (jedn. Dz.U. z 2007 r. nr 70, poz. 473 z późn. zm.).

1. Wstęp

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Labowa wytycza kierunki działań na rzecz niwelowania zjawisk społecznie niepożądanych, wskazuje na kluczowe kwestie społeczne, z jakimi borykają się mieszkańcy gminy, wskazuje na ich niezaspokojone potrzeby, zajmuje się też tworzeniem mechanizmów wzmacniających efektywność dokonywanych zmian

Okres przeobrażeń ustrojowych w znaczącym stopniu zmienił Polskę i pchnął kraj na nowocześniejszy tor. Przemiany społeczno-gospodarcze wyostriły problemy społeczne, takie jak: ubóstwo, bezrobocie, rozpad więzi rodzinnych, rozproszenie i się patologii. Oprócz ogólnych problemów społecznych wspólnych dla całego kraju, można również wyróżnić obszary szczególnie charakterystyczne i właściwe dla społeczności lokalnej. Dlatego potrzebne jest opracowanie Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Labowa.

Celem strategii jest wprowadzenie najbardziej efektywnego i najlepiej dostosowanego do potrzeb systemu wsparcia ludności, tak by ludzie mieli dostęp do systemu wsparcia społecznego i zasobów społecznych umożliwiających osiągnięcie potencjału kontekstowego do samodzielnego funkcjonowania.

Wraz z reformą struktury administracyjnej państwa rozpoczął się w Polsce zasadniczy proces reformowania polityki społecznej. Na mocy ustawy z dnia 08 marca 1990 roku o samorządzie gminnym na poziomie gminy przeniesiono zadania, środki kompetencje oraz uprawnienia do decydowania o lokalnej polityce społecznej. Podstawą prawną Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Labowa jest ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (jedn. Dz.U. z 07 lutego 2013 roku poz. 182 z późn. zm.). Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 1 cytowanej ustawy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym jest opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki problemów alkoholowych, narkotykami i innych których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2020 zwanej dalej Strategią, jest wieloletnim dokumentem programowym, który ma istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa społecznego gminy w szczególności grup zagrożonych wykluczeniem. Strategia odwołuje się do: potrzeby aktywnego udziału w kształtowaniu swojego życia, podmiotowości człowieka, odpowiedzialności za własne życie subsydiarność i partnerstwa.

Gminna Strategia jest instrumentem umożliwiającym podejmowanie decyzji zarówno w najbliższym okresie, jak i w dalszej perspektywie na podstawie przeprowadzonej diagnozy problemów społecznych występujących na terenie gminy, Pomocne w tym były dane będące w dyspozycji Ośrodka Pomocy Społecznej uzyskane w toku bieżącej jego działalności, Urząd Gminy Labowa, Powiatowy Urząd Pracy dla Powiatu Nowosądeckiego w Nowym Sączu, instytucji i organizacji współpracujących z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Labowej

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Labowa w założeniach - jest elementem zrywnym i będzie podlegać zmianom tak by odpowiadała nowym elementom.

W realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych uczestniczyć będzie administracja samorządowa, organizacje społeczne oraz bezpośredni świadczeniobiorcy. Ich zaangażowanie w realizację priorityłów programu zdecydowanie o sprawności ich wykonania.

Strategia jest zgodna z podstawowymi zasadami życia społecznego, w szczególności z:

- Zasadą pomocniczości – struktury wyższe (władze) nie powinny wyręczać struktur niższych - czyli osób i rodzin, grup i społeczności lokalnej, w tym z czym mogą sobie poradzić we własnym zakresie. Władza ma pobudzać, wspomagać i wspierać, pozwolić na samodzielne działanie,
- Zasadą partycypacji społecznej i współodpowiedzialności - włączenie obywateli w rozwiązywanie lokalnych problemów, zapośredniczenie istniejących potrzeb. Bardzo istotny staje się aspekt samopomocowy, którego idea polega na wyzwoleniu i wykorzystaniu wewnętrznych zasobów oraz kompetencji osób, grup oraz społeczności lokalnej. Zadaniem sił wewnętrznych winno być wspieranie i wzmacnianie tego potencjału oraz tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi.

Podjętowane przedsięwzięcia w strategii będą prowadzone w oparciu o współdziałanie aktywnych, działających na scenie publicznej (zasoby ludzkie i instytucjonalne) podmiotów:

- nieformalnych - czyli bliższa i dalsza rodzina, sąsiedzi, przyjaciele,
- instytucji publicznych rządowych i samorządowych,
- organizacji pozarządowych.

Działania będą prowadzone na trzech poziomach :

- I. profilaktyki - to działania priorytetowe,
- II. pomocy doraźnej - świadczenie natychmiastowej pomocy w sytuacjach kryzysowych,
- III. długofalowych programów naprawczych - rozwiązanie bądź zminimalizowanie problemów społecznych i lokalnych.

Działania będą kierowane głównie ku środowiskom, które pozostają na marginesie życia społecznego, wykluczonych społecznie lub zagrożonych tym zagrożeniem.

Grupy najbardziej zagrożone zjawiskiem wykluczenia to:

- dzieci i młodzież ze środowisk zaniedbanych oraz wychowujących się poza rodziną,
- osoby długotrwale bezrobotne,
- osoby samotnie wychowujące dzieci,
- ofiary patologii życia rodzinnego
- osoby o niskim wykształceniu,
- osoby żyjące w bardzo trudnych warunkach mieszkaniowych,
- osoby przewlekle chore i osoby niepełnosprawne, chorzy psychicznie,
- osoby starsze, samotne,
- osoby opuszczające zakłady karne.

Metoda ta ocenia zarówno wewnętrzne jak i zewnętrzne czynniki, mogące mieć wpływ na powodzenie planu strategicznego. Poprzez ukazanie zasobów i otoczenia gminy, a także jej wad, określamy priorytety. Analiza traktuje słabe i silne strony jako czynniki wewnętrzne z punktu widzenia społeczności lokalnej, na które społeczność ma wpływ, a szanse i zagrożenia jako czynniki zewnętrzne znajdujące się w otoczeniu

Zasada główna jest taka, że należy wykorzystywać atuty i możliwości gminy, a słabe strony i zagrożenia w miarę możliwości przewidywać. Na bazie jasnych celów i możliwości można stworzyć i wykorzystać nowe koncepcje i plany. Dzielny słabości i zagrożenia należy sobie uświadomić.

Silne strony:

- struktura demograficzna – dobra struktura wiekowa mieszkańców, względnie duży wskaźnik przyrostu naturalnego, duży udział osób w wieku szkolnym i przedszkolnym,
- wysoki wskaźnik aktywności gospodarczej,
- duża identyfikacja mieszkańców z gminą,
- poczucie przynależności lokalnej,
- podtrzymywanie tradycji, lokalnej, rodzinnej i wspólnotowej,
- pracowitość i zapobiegliwość mieszkańców,
- walory środowiska naturalnego,
- walory turystyczne i agroturystyczne,
- wystarczająca baza oświatowa: cztery szkoły podstawowe i jedno gimnazjum,
- dobra dostępność do placówek zdrowia i oświaty,
- dobre połączenia komunikacyjne;

Słabe strony:

- poziom bezrobocia – duży odsetek osób bezrobotnych,
- struktura zatrudnienia – zbyt wysoki udział zatrudnionych w sektorze publicznym w stosunku do ogółu zatrudnionych,
- pojawienie się niekorzystnych tendencji migracyjnych – odpływ osób młodych, w wieku produkcyjnym,
- inwestycje zewnętrzne – brak ofert ze strony poważnych strategicznych inwestorów, wyrażających chęć inwestowania na obszarze gminy,
- wciąż zbyt słabo rozwijająca się baza turystyczna, przyczyniająca się do zredukowania bezrobocia,
- pogłębiająca się strata ubóstwa,
- brak środków finansowych na likwidację skutków bezrobocia,
- postępujące patologie w życiu rodzinnym i społecznym,
- niedostateczna opieka nad ludźmi starszymi i niepełnosprawnymi,
- brak w gminie ośrodków rekreacyjno-sportowych,
- mała liczba kadry specjalistycznej; kadry doradczej

14. Zasoby Umożliwiające Rozwiązywanie Problemów Społecznych w Gminie Łabowa.

- Ośrodek Pomocy Społecznej - realizuje zadania własne i zlecone gminie, zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku,
- świetlice środowiskowe działające przy szkołach na terenie gminy,

11. Zasady wdrażania programu.

Przedstawiony program nie jest czynną zmienną jest to dynamiczny proces, o jego powodzeniu decydować będą środki finansowe pochodzące z budżetu Wojewody, jak i ze środków Unii Europejskiej. Program ma służyć poprawie warunków życia ludności. Realizacja większości zadań i przedsięwzięć zawartych w programie wymaga znaczących środków finansowych. Środki Wojewody powinny służyć jako wsparcie środków samorządowych.

12. Zasady monitorowania programu.

Monitoring programu obejmował będzie następujące działania:

- systematyczne zbieranie danych liczbowych oraz informacji dotyczących realizacji celów strategicznych,
- prowadzenie cyklicznych sprawozdań ukażających stopień realizacji programu,
- ocenę rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami a osiągniętymi rezultatami,
- ocenę osiągniętych rezultatów oraz określenie stopnia wykonania przyjętych celów,
- planowanie zmian w programie oraz wdrażanie przyjętych działań.

Monitoring programu będzie stałym i ciągłym procesem obserwacji ilościowych i jakościowych zmian wybranych mierników, mającym na celu dostarczenie informacji na temat skuteczności podejmowanych działań oraz ich zmianę w przypadku rozbieżności pomiędzy założeniami a rezultatem.

Bieżące działania podejmowane w ramach programu dadzą obraz postępu w realizacji poszczególnych przedsięwzięć. W perspektywie długofalowej monitoring umożliwi obserwację dynamiki realizacji celów oraz zmian w strukturach.

Programowane działania, z uwagi na zmienność przepisów prawa w zakresie pomocy społecznej, ulegać będą modyfikacji i w kolejnych latach realizacji programu będą dostosowane do obowiązujących regulacji prawnych.

Nie da się rozdzielić pomocy społecznej od ogólnego rozwoju gminy, bytu mieszkańców. O rozwoju gminy decyduje aktywność mieszkańców i środki finansowe. Obowiązkiem Ośrodka Pomocy Społecznej jest dobór takich technik i instrumentów w programie, które gwarantować będą sprawne świadczenie usług oraz zapewnienie racjonalnego wydawania środków publicznych.

Program realizowany będzie rokrocznie w zakresie uwzględniającym wysokości środków na pomoc społeczną, ujętych w budżecie Gminy Łabowa.

13. Analiza SWOT (silnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń).

Jest to metoda analizy sytuacji społeczności lokalnej. Nazwa techniki pochodzi od pierwszych liter angielskich słów:

- S - Strengths - silne strony
- W - Weaknesses - słabe strony, wady
- O - Opportunities - szanse, możliwości
- T - Threats - zagrożenia, trudności

Głównym narzędziem stosowanym w celu dokonania powyższych zmian będzie praca socjalna, rozumiana jako wszelkie działania typu prospołecznego, których celem jest podtrzymywanie, chronienie lub rozwijanie interesów jednostek, rodzin, grup i społeczności, jak również usuwanie przyczyn zaskutecznych sytuacji oraz zapobieganie ich powstawaniu. Działania z zakresu pracy socjalnej będą polegały na udzieleniu pomocy wszystkim tym, którzy nie posiadają środków do egzystencji godnej człowieka.

Pojęcie „egzystencji godnej człowieka” składa się z następujących aspektów:

- egzystencja w sensie fizycznym - to dostęp do dóbr i usług niezbędnych dla zdrowia jednostki oraz zdrowia osób pozostających na jej utrzymaniu, zapewnienie odpowiednich warunków życia (zywności, odzieży, mieszkania, bezpieczeństwa fizycznego),
- egzystencja w sensie ekonomicznym - to posiadanie wystarczających środków materialnych,
- egzystencja w sensie emocjonalnym - to poczucie szczęścia i dobrobytu w stopniu pozwalającym na wolne jednostki z destrukcyjnych stanów emocjonalnych, które są przeszkodą w normalnym codziennym życiu i stwarzają zagrożenia dla zdrowia,
- egzystencja w sensie społecznym - to posiadanie zakresu umiejętności społecznych potrzebnych do stworzenia stałych, harmonijnych i korzystnych interakcji z innymi osobami, unikanie naruszenia praw innych ludzi, wnoszenie własnego wkładu w ciągłe stabilizowanie i podtrzymywanie ładu społecznego.

Elementem programu jest też ocena dotycząca przewidywanych efektów realizacji działań proponowanych w programie.

Ocena programu będzie mogła być dokonywana na etapie realizacji poszczególnych celów i działań w ramach zaproponowanych priorytetów programu.

2. Charakterystyka terenu gminy Łabowa

Powierzchnia gminy Łabowa wynosi 119,12 km². Gmina położona jest na terenie województwa małopolskiego w powiecie nowosądeckim, w jej skład wchodzi 13 sołectw o łącznej liczbie mieszkańców 57371 lak : stan na 31 grudnia 2012 r. Dane z Urzędu Stanu Cywilnego.

- Barnowice
 - wieś o funkcji leśno-rolniczej
 - powierzchnia ogólna: 544,31 ha
 - 197 mieszkańców
- Czarców
 - wieś o funkcji leśno-rolniczej
 - powierzchnia ogólna: 490,79 ha
 - 557 mieszkańców
- Łabowa
 - wieś będąca ośrodkiem administracyjno-gospodarczym gminy
 - powierzchnia ogólna: 1300,50 ha
 - 1567 mieszkańców
- Kamianna
 - wieś o funkcji profilaktyczno-leczniczej

- powierzchnia ogólna: 995,31 ha
- 218 mieszkańców
- Kotów
 - wieś o funkcji leśno-rolniczej i turystycznej
 - powierzchnia ogólna: 505,08 ha
 - 251 mieszkańców
- Krzyżówka
 - wieś o funkcji leśno-rolniczej i rekreacyjnej
 - powierzchnia ogólna: 205,11 ha
 - 259 mieszkańców
- Labowiec
 - wieś o funkcji leśnej
 - powierzchnia ogólna: 1054,44 ha
 - 111 mieszkańców
- Losie
 - wieś o funkcji leśnej
 - powierzchnia ogólna: 863,38 ha
 - 228 mieszkańców
- Maciejowa
 - wieś o funkcji leśno-rolniczej i turystycznej
 - powierzchnia ogólna: 71,73 ha
 - 678 mieszkańców
- Nowa Wieś
 - wieś o funkcji leśno-rolniczej i rekreacyjnej
 - powierzchnia ogólna: 2207,45 ha
 - 1010 mieszkańców
- Rożnoka Wielka
 - wieś o funkcji leśno-rolniczej i rekreacyjnej
 - powierzchnia ogólna: 851,14 ha
 - 403 mieszkańców
- Składziste
 - wieś o funkcji leśno-rolniczej
 - powierzchnia ogólna: 1002,84 ha
 - 188 mieszkańców
- Ułryń
 - wieś o funkcji leśno-rolniczej i rekreacyjnej
 - powierzchnia ogólna: 1177,12 ha
 - 70 mieszkańców

B. Cel szczegółowy:

Przywrócenie możliwości pełniejszej realizacji ról społecznych poprzez wspomaganie rozwiązywania problemów w pokonywaniu trudności we współpracy z rodziną.

Zadania / zakładane efekty:

Zadania	Wskaźnik realizacji zadań	Zakładane efekty
Zabezpieczenie świadczeń finansowych kierowanych do osób i rodzin ubogich długotrwale bezrobotnych, starszych, niepełnosprawnych, bezdomnych, długotrwale chorych (zasilki okresowe, okresowe specjalne)	160 świadczeń pomoc dla około 40 osób	Objęcie pomocą finansową około 40 osób
Praca socjalna służąca pobudzeniu aktywności własnej osób i rodzin ubogich, edukacji w zakresie wykorzystania posiadanych uprawnień oraz możliwości pełnego pełnienia ról społecznych	Wsparcie i oddziaływanie na około 40 rodzin rocznie	Objęcie pracą socjalną około 40 rodzin
Pomoc w formie świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego	22157 świadczeń	Objęcie pomocą finansową około 620 rodzin

W związku z faktem że poszczególne kategorie problemów społecznych, które charakterystyczne są dla klientów pomocy społecznej skorelowane są z problemem ubóstwa, potrzeby finansowe niezbędne do realizacji zadań w ramach priorytetu wsparcia osób i rodzin ubogich zawierają się w całości w poszczególnych kosztach realizacji zadań w ramach pozostałych priorytetów programu.

C. Cel szczegółowy:

Wsparcie właściwego wypełniania ról społecznych w rodzinach wychowujących dzieci, a w szczególności ograniczenie liczby dzieci pozabawionych opieki rodziców naturalnych, rodziny zagrożone alkoholizmem i przemocą.

Zadania / zakładane efekty:

Zadania	Wskaźnik realizacji zadań	Zakładane efekty
Realizacja systemowej pracy socjalnej z rodzina zagrożoną problemem alkoholowym.	Praca socjalna z dziećmi oraz zapewnienie posiłków i dożywiania dzieci z rodzin z problemem alkoholowym	Praca socjalna z około 4 rodzinami i zapewnienie posiłków dla 10 dzieci

A. Cel szczegółowy:

Ograniczenie negatywnych skutków problemów, które nie mogą być usunięte lub zmniejszone.

Zadania / zakładane efekty:

Zadania	Wskaźnik realizacji zadań	Zakładane efekty
Zabezpieczenie świadczeń finansowych kierowanych do osób i rodzin ubogich, bezrobotnych	Zabezpieczenie świadczeń	Objęcie pomocą finansową około 47 osób
niepełnosprawnych starszych, bezdomnych, rodzin wychowujących		
niepełnosprawne dziecko,		
Zabezpieczenie świadczeń w celu opłacenia składek na ubezpieczenie zdrowotne za osoby i rodziny ubogie, bezrobotne, starsze, niepełnosprawne, bezdomne, pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej	Opłacenie składek za około 10 osób pobierających niektóre świadczenia z pomocy społecznej	Opłacenie składek ubezpieczenia za około 10 rodzin
Praca socjalna służąca pobudzeniu aktywności własnej osób i rodzin ubogich, bezrobotnych, starszych niepełnosprawnych, bezdomnych oraz w zakresie edukacji wykorzystania posiadanych uprawnień oraz zapobieganiu pogłębieniu marginalizacji z powodu ubóstwa	Wsparcie i oddziaływanie na około 80 rodzin rocznie	Objęcie pracą socjalną około 80 rodzin

Zabudowa wszystkich wsi jest bardzo różnorodna, duża większość zabudowań to domy wieloizbowe o warunkach dobrych i bardzo dobrych.

2.1. Struktura wieku i płci mieszkańców gminy Labowa stan na 31 grudnia 2012 roku. Dane z Urzędu Stanu Cywilnego.

- osoby w wieku przedprodukcyjnym: 1585
 - w tym mężczyźni: 820
 - kobiety: 765
- osoby w wieku produkcyjnym: 3545
 - w tym mężczyźni: 1880
 - kobiety: 1665
- osoby w wieku poprodukcyjnym: 607
 - w tym mężczyźni: 219
 - kobiety: 388

2.2. Bezrobotni w gminie Labowa wg wykształcenia stan na 31 grudnia 2012 roku. Dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Nowym Sączu

- wykształcenie wyższe: 33 osób w tym 27 kobiet
- policealne i średnie zawodowe: 120 osób, w tym 74 kobiety
- średnie ogólnokształcące: 27 osób, w tym 19 kobiet
- zasadnicze zawodowe: 139 osób, w tym 61 kobiet
- gimnazjalne i poniżej : 73 osoby w tym 27 kobiet

ogółem bezrobotnych w gminie: 392 osób z tego z prawem do zasiłku 66 osób

2.3. Bezrobotni w gminie Labowa wg wieku:

- 18-24 lat: 128 osób
- 25-34 lat: 127 osób
- 35-44 lat: 76 osób
- 45-54 lat: 41 osób
- 55-59 lat: 14 osób
- 60-64 lat: 6 osób

2.4. Długotrwale bezrobocie:

- Bezrobotni powyżej 24 miesięcy – 60 osób

2.5. Sytuacja Demograficzna Społeczności Lokalnej Gminy Labowa:

- Gmina Labowa liczy 5746 mieszkańców stałych i czasowych
- Ludność Gminy Labowa składa się z 2820 kobiet i 2926 mężczyzn
- W strukturze ludności Gminy Labowa zaznacza się przewaga mężczyzn
- W 2012 roku urodziło się 102

Gmina Labowa charakteryzuje się dosyć wysokim przyrostem naturalnym, co czyni ją stosunkowo młodą społecznością lokalną.

3. Diagnoza sytuacji.

Do prac nad gminną strategią rozwiązywania problemów społecznych wykorzystano wyniki analiz przeprowadzonych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Labowej za 2012 rok. Analizie podległy problemy i potrzeby zgłaszane przez klientów ubiegających się o pomoc. Przedmiotem diagnozy były problemy o najwyższym stopniu dolegliwości czyli: bezrobocie, ubóstwo, niepełnosprawność, samotnie wychowywanie dzieci, starość, uzależnienia, przemoc. Wymagają one podejmowania wszechstronnych działań w celu przeciwdziałania sytuacjom krytycznym w życiu tak jednostki jak i zbiorowości, poprawy ich warunków bytowych, wyrównaniu różnic społecznych oraz zapobieganiu powstawaniu niekorzystnych zjawisk.

Przeżniany społeczno-gospodarcze zachodzące w kraju wpłynęły niekorzystnie na sytuację mieszkańców naszej gminy poprzez nasilenie się wielu kwestii społecznych. Na uwagę zasługują tu wysokie bezrobocie. Zjawisko bezrobocia dotyka wszystkie grupy wiekowe i zawodowe, niezależnie od wykształcenia i pici.

3.1. Definicja bezrobocia.

„Bezrobocie rozumiane jako zjawisko towarzyszące gospodarce rynkowej, oznaczające brak pracy zarobkowej dla osób zdolnych do jej wykonywania i deklarujących chęć podjęcia pracy”

Brak zatrudnienia negatywnie wpływa nie tylko na ekonomiczną kondycję rodzin, ale także na pozanaturalne kwestie życia rodzinnego. Przymusowe pozostawanie bez pracy oraz niemożności znalezienia ponownego zatrudnienia powoli i systematycznie pozbawiają poczucia własnej wartości. Okres bezrobocia oznacza radykalną zmianę rozkładu czasu w ciągu dnia. Bezroboci ni mężczyźni często sięgają po używki, głównie w celu rozładowania stresu. Osoby o niewielkich szansach na rynku pracy (brak kwalifikacji, zaawansowany wiek), dostrzegają raczej nadmiar wolnego czasu i rodzące się przegrzebienie, a rozczarowanie lub stres leżą alkoholem lub nikotyną. Złe warunki materialne są jednym z głównych czynników wywołujących stany depresyjne związane z poczuciem braku stabilizacji i bezpieczeństwa społecznego. Niepokojącym zjawiskiem jest bezrobocie wśród ludzi młodych - do 44 roku życia. Cechą charakterystyczną bezrobotnych jest także niskie wykształcenie oraz brak kwalifikacji, które utrudniają znalezienie pracy. Poziom wykształcenia wpływa również na czas pozostawania bez pracy. Najszyciej znajdują pracę osoby z wyższym wykształceniem. Niskie lub niedokładne do potrzeb rynku pracy wykształcenie, poważnie zmniejsza szanse na zatrudnienie. Osoby bezrobotne ze względu na brak wystarczających finansów, bariery przeszarpane i instytucjonalne mają trudności ze znianą lub uzupełnieniem swoich kwalifikacji.

Praca „na czarno” jest dla bezrobotnego często jedyną możliwością zatrudnienia. Nielegalne zatrudnienie podejmują najczęściej osoby o niskich bądź średnich kwalifikacjach, a występuje ono wśród wszystkich kategorii wiekowych. Sprawami bezrobocia i przeciwdziałaniem temu zjawisku na terenie Gminy Labowa zajmuje się Powiatowy Urząd Pracy dla Powiatu Nowosądeckiego w Nowym Sączu.

Działania tej instytucji nie są jednak do końca skuteczne ze względu na niewielki przyrost nowych miejsc pracy oraz brak firm realizujących forme zatrudnienia socjalnego, która jest szczególnie korzystna w przypadku osób wykluczonych społecznie lub zagrożonych tym zjawiskiem.

11) Inna pomoc:

- w wyrabianiu dokumentu tożsamości,
 - w formalnościach związanych ze sprawieniem pochówku,
 - edukacja w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego,
 - w załatwieniu spraw urzędowych,
 - pomoc w integracji ze środowiskiem osobie opuszczającej zakład karny,
 - wspólna praca z kuratorem nad poprawą funkcjonowania osoby dorosłej;
- Cel szczegółowy:

Umóżliwienie funkcjonowania osobom i rodzinom ubogim w warunkach odpowiadających godności człowieka oraz zapewnienie podstawowych środków życia poprzez wsparcie finansowe.

Zadania / zakładane efekty:

Zadanie	Wskaźnik realizacji zadań	Zakładane efekty
Zabezpieczenie świadczeń finansowych kierowanych do osób i rodzin ubogich, osób bezrobotnych, starszych, niepełnosprawnych, bezdomnych w celu zapewnienia im stosownej do pory roku odzieży i posiłków	Pomoc w formie zakupu odzieży dla około 10 osób x 1 świadczenie	Objęcie pomocą finansową około 103 osób
Zabezpieczenie świadczeń finansowych w celu pomocy osobom ubogim, rodzinom, osobom bezrobotnym starszym w ponoszeniu kosztów utrzymania mieszkania (program dofinansowania do opłat mieszkaniowych)	Okolo 350 świadczeń pomoc dla około 100 rodzin	Objęcie pomocą finansową około 100 osób
Pomoc w zaspokojeniu niezbędnych potrzeb bytowych osób i rodzin niepełnosprawnych (usługi opiekuńcze)	24 świadczeń dla około 2 osób	Objęcie pomocą usługową około - 2 osób
Pomoc na zaspokojenie niezbędnych potrzeb bytowych osób i rodzin ubogich, bezrobotnych niepełnosprawnych, starszych bezdomnych (zasilki celowe)	103 osoby x 2 świadczenia 206 świadczeń	Objęcie pomocą finansową około 98 rodzin
Praca socjalna służąca pobudzeniu aktywności własnej i rodzin ubogich, niepełnosprawnych starszych w celu zapobiegania pogłębieniu się marginalizacji z powodu ubóstwa	Wsparcie i oddziaływanie na około 100 rodzin rocznie	Objęcie pracą socjalną około 100 rodzin

- 6) pomoc na rzecz wykorzystania uprawnień osób niepełnosprawnych,
 - w ustaleniu stopnia niezdolności do pracy lub stopnia niepełnosprawności,
 - w uzyskaniu sprzętu medycznego, ortopedycznego,
 - w uzyskaniu skierowania na turnusy rehabilitacyjne, do sanatorium,
 - w uzyskaniu ulg, uprawnień przysługujących osobie niepełnosprawnej,
 - w uzyskiwaniu świadczeń materialnych.
- 7) pomoc na rzecz poprawy funkcjonowania rodziny:
 - pomoc w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych,
 - wsparcie w rozwiązywaniu problemu przemocy, w szczególności wypełnienia Niebieskiej Karty oraz udzielenia informacji o kompetencjach policji, prokuratury, sądu, pomocy w nawiązaniu kontaktu z w/w instytucjami,
 - pomoc w docieraniu do ośrodków interwencji kryzysowych,
 - pomoc w docieraniu do rodzinnego poradnictwa specjalistycznego, tym prawnego i psychologicznego,
 - pomoc w docieraniu do grup terapii zajęciowej;
- 8) pomoc na rzecz poprawy funkcjonowania osób z zaburzeniami psychicznymi:
 - doprowadzenia do konsultacji psychologicznej lub psychiatrycznej,
 - doprowadzenia do podjęcia leczenia,
 - pomoc w umieszczeniu osoby w szpitalu psychiatrycznym za jego zgodą,
 - podjęcie działań w celu uzyskania postanowienia sądu o umieszczeniu w szpitalu psychiatrycznym bez jej zgody w trybie nagłym,
 - podjęcie działań w celu uzyskania postanowienia sądu o umieszczeniu w szpitalu psychiatrycznym lub domu pomocy społecznej bez zgody osoby w wykonaniu w/w postanowienia;
- 9) pomoc na rzecz zapewnienia właściwego rozwoju psychospołecznego dzieci i młodzieży:
 - rodzicom z dziećmi w docieraniu do instytucji w celu diagnozy rozwoju i rehabilitacji,
 - pomoc w korzystaniu ze świetlicy środowiskowej, placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego,
 - współpraca ze szkołą w zakresie realizacji obowiązków szkolnego,
 - w zalewaniu nauczania indywidualnego lub zajęć wyrównawczych w szkole,
 - w zalewaniu miejsc w przedszkolu,
 - współpraca z kuratorem nad poprawą funkcjonowania rodziny,
 - zapewnienie opieki całonocnej w sytuacjach interwencyjnych;
- 10) pomoc na rzecz poprawy funkcjonowania osób z problemem alkoholowym:
 - kierowanie na zajęcia profilaktyczno-edukacyjne osób z grup ryzyka,
 - wysłanie o leczenie przymusowe,
 - motywowanie do podjęcia leczenia,
 - w docieraniu do grup wsparcia w programach dla uzależnionych,
 - monitorowanie procesu leczenia;

20

Raport o stanie pomocy społecznej.

Na terenie Gminy Labowa od 1990 roku działa Ośrodek Pomocy Społecznej.

W 2012 roku z pomocy społecznej skorzystały 213 rodzin. Były to następujące formy pomocy:

ZADANIA ZLECONE GMINIE (finansowanie z budżetu państwa) dane za rok 2012

1. Wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd tą formą pomocy objęto 6 rodzin i na ten cel została wydatkowana kwota 16 245,00,-
 2. z w ramach świadczeń rodzinnych w 2012 roku świadczenia rodzinne wypłacane były dla 578 rodzin tj. 22339 świadczeń na kwotę łączną 2 614 650,00,- zł; w ramach tej sumy wypłacone były zasiłki i świadczenia pielęgnacyjne, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka, zasiłki rodzinne wraz z następującymi dodatkami:
 - dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego,
 - dodatek z tytułu urodzenia dziecka,
 - dodatek z tytułu samotnego wychowania dziecka,
 - dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego,
 - dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego,
 - dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania,
 - dodatek z tytułu wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej,
 - jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka.
- Dla 43 osób korzystających z pomocy w formie świadczenia pielęgnacyjnego opłacana była składka na ubezpieczenie społeczne liczba wypłaconych świadczeń to 493 na łączną kwotę 69 379,00,-
- Dodatki do świadczenia pielęgnacyjnego wypłacono w 2012 roku 19 rodzinom. Liczba wypłaconych świadczeń to 208 łączna kwota wypłaconych dodatków to 20 800,00,-
- Dla 15 osób korzystających z pomocy w formie świadczenia pielęgnacyjnego opłacana była składka na ubezpieczenie zdrowotne. Liczba wypłaconych świadczeń to 165 na łączną kwotę 7 732,00,-
- Świadczeń z funduszu alimentacyjnego w 2012 roku wypłacono 18 rodzinom na 35 dzieci. Liczba wypłaconych świadczeń to 382 na łączną kwotę 137 610,00,-

ZADANIA WŁASNE GMINY

1. z zasiłków statalnych skorzystało 16 rodzin tj. 177 świadczeń na łączną kwotę 58 559,00 zł
2. środki na wypłatę tych świadczeń pochodziły z budżetu wojewody
3. z zasiłków okresowych skorzystało 58 rodzin tj. 172 świadczeń na łączną kwotę 62 900,00zł
4. środki na wypłatę tych świadczeń pochodziły z budżetu wojewody.
5. Dozwianiem objęto 136 uczniów z 67 rodzin tj. 11062 świadczenia w ramach rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania na ten cel została wydatkowana kwota zł z tego 35 398,00,- zł z tego środki wojewody 28 318,00,- a środki własne gminy 7 080,00,-
6. Składka na ubezpieczenie zdrowotne zostało objętych 10 osób tj. 107 świadczeń wydatkowana kwota to 3 758,00,- zł. środki na wypłatę tych świadczeń pochodziły z budżetu wojewody

9

5. Z zasilków celowych i celowych specjalnych skorzystało łącznie 148 rodzin wydatkowana kwota to 105 406,00zł środki na wypłatę tych świadczeń pochodziły z budżetu gminy
6. Opłacano pobyt w domu pomocy społecznej dla 2 osób łączna świadczeń 16 wydatkowana kwota to 26915,00 zł środki pochodziły z budżetu gminy

3.2 Powody przyznania pomocy w Ośrodka Pomocy Społecznej w Labowej w 2012 roku

Powody trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinach
Ułbóstwo	151	626
Starcie	1	1
Bezdomność	2	2
Potrzeba ochrony macierzyństwa – wielodzietność	40	266
Bezrobocie	93	356
Niepełnosprawność	21	61
Długotrwała lub ciężka choroba	128	485
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego, w tym:	13	68
- rodziny niepełne	7	30
- rodziny wielodzietne	6	38
Przemoc w rodzinie	5	23
Alkoholizm	6	22
Narkomania	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	2	7
Zdarzenie losowe	4	10

Źródło: Sprawozdanie MP i PS za rok 2012

3.3 Niepełnosprawność.

Niepełnosprawność to jedna z głównych kwestii społecznych, która utrudnia funkcjonowanie coraz większej liczby ludzi. Mówiąc o osobach niepełnosprawnych, mamy na myśli osoby posiadające stopień niepełnosprawności orzeczonej przez Powiatowy Zespół Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności, Komisję Lekarską przy ZUS, KRUS, a także inne osoby z dysfunkcjami fizycznymi i umysłowymi. Za niepełnosprawne należy uznać osoby, których stan fizyczny i umysłowy powoduje trwałe lub długotrwałe ograniczenia bądź uniemożliwia pełnienie roli społecznej na poziomie powszechnie przyjętych kryteriów.

Osoby i rodziny dotknięte problemem niepełnosprawności z powodu barier architektonicznych i społecznych nie mogą w pełni korzystać z dobrodziejstw życia społecznego oraz przysługujących im praw, co w efekcie prowadzi do ich społecznego wykluczenia.

- Zakres realizowanej pracy socjalnej w zakresie celów szczegółowych:

- 1) pomoc na rzecz uzyskiwania niezbędnych środków materialnych takich jak:
 - świadczeń emerytalno-rentowych,
 - świadczeń alimentacyjnych i ich podwyższania,
 - pozostających świadczeń z tytułu zabezpieczenia społecznego,
 - świadczeń materialnych w oparciu o darowizny,
 - pomocy materialnej od organizacji Kościoła,
 - ulg, umorzeń itp.,
 - edukacja w zakresie gospodarowania budżetem domowym.
- 2) pomoc na rzecz zapewnienia godziwych warunków mieszkaniowych:
 - w zainwestowaniu nieruchomości związanych z zameldowaniem,
 - w uzyskaniu dodatku mieszkaniowego,
 - w spłacie lub umorzeniu zaległości,
 - wspólnie z klientem monitorowanie opłacania wydatków mieszkaniowych,
 - w zakresie dostosowania mieszkania do potrzeb osoby niepełnosprawnej,
 - w sprawach związanych z koniecznymi pracami remontowymi.
- 3) pomoc na rzecz poprawy stanu zdrowia:
 - w zainwestowaniu wizyty lekarza w domu,
 - ułatwieniu uzyskania prawa do świadczeń zdrowotnych w oparciu o ubezpieczenie zdrowotne,
 - realizacja recept
 - w zainwestowaniu pobytu i dotarcia do szpitala,
 - w uzyskaniu sprzętu medycznego, ortopedycznego,
 - w zainwestowaniu usług rehabilitacyjnych.
- 4) pomoc w rozwiązywaniu problemu bezrobocia:
 - w nabywaniu umiejętności poszukiwania pracy,
 - w uzyskaniu możliwości udziału w programach i zajęciach aktywizacji dla bezrobotnych,
 - w docteraniu do pracodawców,
 - w uzyskaniu możliwości podjęcia pracy proponowanej przez Rejonowy Urząd Pracy, takie jak prace interwencyjne, roboty publiczne, itp.;
- 5) pomoc na rzecz zapewnienia opieki osobom starszym i niepełnosprawnym:
 - zapewnienie usług opiekuńczych w domu osoby starszej lub niepełnosprawnej,
 - zapewnienie osobom starszym i niepełnosprawnym w środowisku usług świadczonych przez pielęgniarki środowiskowe,
 - w uzyskaniu możliwości pobytu w dziennych placówkach wsparcia dla osób niepełnosprawnych,
 - organizowanie czasu wolnego osobom starszym,
 - działania interwencyjne w sytuacji osoby zagrożonej, potrzebującej pomocy,
 - monitoring jakości świadczonych usług opiekuńczych.

Realizując wymienione zadania, należy mieć na uwadze trzy grupy działań mających na względzie stopień nasilenia problemu oraz związane z tym specyficzne metody pracy na każdym z proponowanych poziomów, tj.:

- profilaktyka - obejmuje wszystkie działania zmierzające do zmniejszenia prawdopodobieństwa występowania problemu i przeciwdziałania szkodliwym warunkom mogącym je wywołać;
- wczesna interwencja - zorientacja do wczesnego wykrycia problemu oraz powstrzymania jego rozwoju;
- redukcja szkód - ma na celu zapobieganie utrwalaniu się skutków problemowi i ich ograniczenie.

10. Zasady ogólne funkcjonowania programu.

- Wsparcie rodziny w prawidłowym funkcjonowaniu:
Podstawą rozwiązywania problemów społecznych jest wsparcie rodziny w odbudowaniu prawidłowych relacji oraz we właściwym wypełnieniu ról społecznych przez jej członków. Wsparcie rodziny powinno być w miarę wczesne i mieć charakter ochronny, profilaktyczny. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży, oraz kształtowanie wartości i norm związanych z ich wychowaniem.
- Usamodzielnienie rodziny i osób:
Rodziny i osoby korzystające z pomocy społecznej, w pierwszej kolejności powinny mieć możliwość samodzielnego mierzenia się ze swoim problemem, co pozwala zwiększyć ich szansę na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz własną aktywność, wyzwała potencjał i pozwala na zdobywanie nowych umiejętności.
Celem programu jest w miarę możliwości doprowadzić do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin w przewidywaniu trudnych sytuacji życiowych przy wykorzystaniu własnych zasobów oraz zasobów środowiska. Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej są zobowiązane do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnych sytuacji życiowych.
- Zasada pomocniczości:
Pomoc nakierowana w pierwszej kolejności na wykorzystanie zasobów własnych przez osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej. Wsparcie osoby opiera się na poszukiwaniu potencjału do rozwiązywania problemów w rodzinie, środowisku lokalnym, przy wykorzystaniu grup samopomocowych, Kościołów, organizacji pozarządowych.

Zasada interwencji o charakterze socjalnym:

Rola pracownika socjalnego:

Pracownicy socjalni dokonują systemowej diagnozy rodziny, badając jej możliwości samodzielnego przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, tworząc wraz z nią plan pomocy i podejmują różne formy pracy socjalnej ukierunkowane na rozwiązywanie problemów usamodzielnienia rodzin z różnymi dysfunkcjami.
Socjalni współpracują też ze specjalistami i konsultantami przy diagnozie, planowaniu i prowadzeniu pracy socjalnej. Pracownicy socjalni współpracują z działającymi na terenie instytucjami i organizacjami, w celu lepszego rozesania potrzeb i organizowania pomocy.
Pracownicy socjalni współtworzą politykę pomocy społecznej.

3.4 Uzależnienia i problemy z nimi związane.

Kolejnym poważnym problemem społecznym, będącym powodem wielu osobistych i rodzinnych komplikacji, są uzależnienia od alkoholu, narkotyków, przemoc w rodzinie.

Problemy alkoholowe

Według najnowszej klasyfikacji zespół uzależnienia od alkoholu jest chorobą chroniczną i postępującą, która zaczyna się i rozwija bez świadomości osoby której problem dotyczy. Polega na niekontrolowanym spożywaniu napojów alkoholowych, co w rezultacie może doprowadzić nawet do przedwczesnej śmierci.

Uzależnienie charakteryzują przede wszystkim takie cechy jak:

- codzienne picie alkoholu w celu utrzymania zadawalającego funkcjonowania,
- regularne, ale ograniczone do weekendów spożywanie dużych ilości alkoholu,
- ciągłe picie występujące naprzemiennie z okresami trzeźwości,
- objawy abstynencyjne,
- zmiany tolerancji na alkohol,
- utrata kontroli nad piciem,
- zaburzenia pamięci i świadomości,
- nawroty picia po próbach utrzymania okresowej abstynencji.

O uzależnieniach od alkoholu możemy mówić wówczas, gdy co najmniej trzy spośród wymienionych powyżej objawów występowały przynajmniej 1 miesiąc w ciągu ostatniego roku.

Nadużywanie alkoholu bardzo często wynika z nieumiejętności radzenia sobie z problemami, jakie niesie życie, co prowadzi w ostateczności do fizycznego i psychicznego wyniszczenia jednostki. Alkoholik jest często osobą niedojrzałą emocjonalnie, skłoną do wahan i zmiennych reakcji, aktów zadrności i rozpacz, które mogą prowadzić do gwałtownych, nieprzewidywalnych zachowań.

Nadmierne spożywanie alkoholu znajduje swoje odzwierciedlenie nie tylko w życiu uzależnionej jednostki, ale także w życiu całego społeczeństwa. Problemy których przyczyną jest alkohol mogą objawiać się w różnych dziedzinach. Można mówić o następstwach rodzinnych, problemach w pracy, łamaniu porządku publicznego. Nadużywanie alkoholu jest w Polsce jedną z głównych przyczyn rozwodów. Bardzo ważnym skutkiem nadużywania alkoholu jest pogarszanie się sytuacji ekonomicznej i społecznej rodzin. Nie bez znaczenia jest wpływ alkoholizmu rodzica na rozwój dzieci, które żyją w atmosferze ciągłego niepokoju, lęku i napięcia. Uczą się destruktywnych zachowań. W wyniku trudnych doświadczeń życiowych dzieciństwa, grozi im dezintegracja osobowości, manifestująca się w różnego typu zaburzeniach emocjonalnych.

Sprawami związanymi z problemami uzależnienia od alkoholu na terenie Gminy Łabowa zajmuje się Gminna Komisja do Spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, jednak nie jest ona w stanie zaspokoić wszystkich potrzeb w tym zakresie. Ponadto ciągłe niedostateczna jest wiedza i świadomość społeczeństwa na temat zdrowego trybu życia oraz szkliwości nadużywania alkoholu oraz innych używek.

Do zadań gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych należy:

- prowadzenie rozmów z osobami zgłoszonymi z powodu nadużywania napojów alkoholowych i motywowanie do podjęcia leczenia;
- Kierowanie do sądu wniosków o zastosowanie wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego
- Zbieranie dokumentacji w sprawie przynalzków przemocy w rodzinie, informowanie o prawnych konsekwencjach stosowania przemocy, a w sytuacji podejrzenia popełnienia przestępstwa powiadomienie organów ścigania;
- Współdziałanie z innymi instytucjami i organizacjami pomagającymi ofiarom przemocy domowej
- Informowanie członków rodziny o możliwościach szukania pomocy w zakresie problemów alkoholowych i przemocy domowej
- Opiniowanie wniosków o wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w sprawie zgodności lokalizacji punktów sprzedaży z uchwałami rady gminy w tym zakresie
- Prowadzenie działań kontrolnych w zakresie wymienionym w ustawie o wychowaniu w trzeźwości.

Nie ma na terenie Gminy Labowa brak placówek lecznicza odwykowego, które są następnym, niedozwolonym ogniwem pomocy w wydosłaniu się z uzależnienia. Osoby uzależnione kierowane są do Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej – Szpital im. J. Dietla w Krynicy-Zdroju, a osoby i rodziny dotknięte przemocą domową kierowane są do Sądectkiego Ośrodka Interwencji Kryzysowej lub korzystają z Punktu Interwencyjno- konsultacyjnego dla Ofiar Przemocy i Osób Uzależnionych działającym przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Labowej

Palenie tytoniu

Papierosy to po alkoholu jedna z najbardziej popularnych używek zarówno wśród dorosłych, jak i młotem. Na podstawie przeprowadzonych w Malopolsce badań, młotdzież ocenia że tytoni jest najbardziej dostępną spośród wszystkich psychoaktywnych substancji. Ich zdaniem papierosy są bardziej bezpieczne niż kawa i alkohol, ale jednak bardziej bezpieczne niż narkotyki. Społeczny klimat przyzwolenia dla używania tytoniu sprawia, iż wielkość grupy palących uczniów tylko nieznacznie odbiega od liczby palących dorosłych mieszkańców Malopolski w wieku 18 – 39 lat. Znamienny jest również fakt potwierdzony przeprowadzonymi badaniami, że wśród badanych populacji najczęściej palą osoby, które również sięgają po narkotyki lub są od nich uzależnione.

Ograniczenie palenia tytoniu stanowi jedno z głównych zadań w zakresie poprawy i umacniania zdrowia Polaków w ostatnich latach określonych w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2007 – 2015.

Gmina Labowa już od kilku lat włącza się w ogólnopolskie kampanie informacyjne oraz finansuje programy profilaktyczne w szkołach.

Narkomania

Na terenie Gminy Labowa nie zauważa się w chwili obecnej problemu narkomanii, jednakże biorąc pod uwagę występowanie tego problemu w pobliskich miastach gdzie do szkół dojeżdżają nasi uczniowie, nie należy go jednak lekceważyć.

Labowa jest niemożliwe, przede wszystkim z takiego powodu, iż ustawa o pomocy społecznej jako instrument interwencji w ramach zadań własnych preferuje zasłki celowe, które ze swej natury są jedynie świadczeniem dotychczas o ograniczonym zasięgu. Dotrzymać jest więc potrzeba zmian w tym zakresie czyli zbudowania systemu ustawowego świadczeń kierowanych do rodzin

Konieczne jest zwrócenie uwagi na problem natury ogólniejszej. Sytuacja odmowy czy ograniczania świadczeń z pomocy społecznej, mogą mieć niekorzystny wpływ na skuteczność działań w następujących kwestiach:

- postępowanie instytucji pomocy społecznej przez pryzmat realizacji zadań związanych z wypłatą świadczeń finansowych, podczas gdy faktycznie szereg działań podejmowanych przez pomoc społeczną (zdefiniowaną jako praca socjalna, np. wsparcia osób i rodzin niezadowolonych, znajdujących się w kryzysie, itp.) ma charakter wieloaspektowy i nie jest związany z wypłatą zasiłków;
- zauważalny jest obniżający się próg finansowania zadań z zakresu pomocy społecznej, jednocześnie postępujące zubożenie społeczeństwa i poszerzenie zakresu zadań realizowanych przez pomoc społeczną, doprowadza do rozszerzenia grona klientów pomocy społecznej. W konsekwencji osoby te oczekują wieloaktywnych usług o charakterze socjalnym o możliwie wysokim standardzie, co z powodu ograniczenia wysokości środków finansowych jest trudne do zapewnienia; sytuacja taka może być przyczyną niezadowolonia klientów z poziomem świadczonych usług;

na terenie Gminy Labowa brak jest organizacji pozarządowych funkcjonujących na polu pomocy społecznej;

- ograniczenia na rynku pracy i jego skutki mają zasadniczy wpływ na trwanie usamodzielnienie się klientów pomocy społecznej i znalezienie przez nich względnie stałego miejsca zatrudnienia; W obecnej sytuacji postępującego bezrobocia, szczególnie dla osób pozostających w kręgu zainteresowania pomocy społecznej (czyli mniej zaradnych i słabo wykształconych), coraz bardziej realnymi stają się dla nich zagrożenia wykluczenia społecznego i postępującej marginalizacji; długotrwałe bezrobocie może w konsekwencji doprowadzić do niekorzystnych zmian mentalności postawy Klientów pomocy społecznej, uzależnienia się od systemu wsparcia i dziedziczenia biedy;

postępujący rozpad więzi rodzinnych i osłabienie międzypokoleniowe, których wynikiem jest osłabienie solidaryzmu rodzinnego i przemieszenie odpowiedzialności za członków rodziny, szczególnie tych niezadowolonych, na instytucje państwa

9. Założenia do Opracowania Programu Pomocy Społecznej na lata 2014-2020 dla Gminy Labowa.

Na podstawie analizy danych dotyczących przyczyn korzystania osób i rodzin ze świadczeń pomocy społecznej, a także z obserwacji negatywnych skutków zjawisk towarzyszących zmianom społeczno-gospodarczym państwa w obszarze polityki społecznej, należy uznać że koniecznym jest następnie działań w kilku najbardziej związanych z pomocą społeczną obszarach tematycznych, tj.:

- postępujące ubożenie osób i rodzin,
- zaburzenie funkcji wychowawczych rodziców wobec dzieci,
- marginalizacja rodzin i osób z powodu długotrwałego bezrobocia,
- marginalizacja osób i rodzin jako skutek starości,
- marginalizacja osób i rodzin jako skutków niepełnosprawności,
- wykluczenie społeczne osób bezdomnych

- Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U.Nr. 149 poz. 882 z późn zm.)
- Ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. Nr. 164 poz. 1027 z 2008 r.)
- Innych ustaw i aktów prawnych.

7. Przygotowanie do pozyskiwania środków ze źródeł zewnętrznych, w tym z Unii Europejskiej na realizację zadań pomocy społecznej.

W związku z integracją Polski w strukturach Unii Europejskiej Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej w Labowej również podejmuje działania o charakterze edukacyjno-szkoleniowym, które służą nabywaniu umiejętności aplikowania o środki finansowe z funduszy strukturalnych oraz inicjatyw wspólnotowych przez kadre Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

W ramach podejmowanych działań należy wymienić:

- poszukiwanie oraz gromadzenie informacji dotyczących możliwości pozyskiwania środków ze źródeł innych niż budżet na realizację zadań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- przedkładanie propozycji wystąpień o środki na realizację programów i projektów z innych źródeł niż budżet gminy,
- koordynowanie przygotowań programów i projektów służących pozyskiwaniu środków ze źródeł innych niż budżet gminy na realizację zadań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w szczególności funduszy Unii Europejskiej
- rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

8. Ograniczenia.

Głównym instruktorem regulującym funkcjonowanie systemu pomocy społecznej jest ustawa o pomocy społecznej. Zawarte w niej zagadnienia regulują budowę zintegrowanego systemu pomagania poszczególnym kategoriom klientów pomocy społecznej. W ostatnich nowelizacjach dostęgalne są zmiany w sposobie zapisywania uregulowań, które w pierwszej wersji stanowiły zbiór wypunktowanych świadczeń nie uwzględniających ani kryterium podmiotowego ani perspektyw ewolucji i dynamiki sytuacji świadczeniobiorców oraz struktur pomocowych. Wydaje się konieczne dalsze budowanie narzędzi ustawowych, konstruowanych w ten sposób, aby świadczenia stanowiły integralny system wsparcia poszczególnych kategorii klientów. Istotne jest aby określały minimalny, niezbędny standard świadczeń, ale także wskazywały na formy działań, które należałoby realizować dla podwyższenia poziomu i jakości świadczonych usług.

Opisując skalę potrzeb w systemie pomagania nie należy pominać ważnego problemu, który odnosi się do niewystarczającej wielkości środków finansowych przeznaczonych na bezpośrednią pomoc społeczną, czyli świadczenia finansowe.

Należy pamiętać, że głównym instrumentem finansowego wspierania osób w trudnej sytuacji, wynikającym z ustawy o pomocy społecznej, są w chwili obecnej świadczenia obligatoryjne, wypłacane w ramach zadań własnych gminy, takie jak zasiłki stałe, okresowe i zasiłki celowe. Te formy pomocy kierowane są przede wszystkim do kategorii osób starszych, niepełnosprawnych, wietuszych i bezrobotnych. Uzupelnienie w tym zakresie polityki świadczeń mimo starań Gminy

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii zobowiązuje gminy do opracowywania gminnego programu przeciwdziałania narkomanii.

Uzupełnieniem oraz rozwinięciem tego obszaru niniejszej strategii związanej z uzależnieniami, są uchwalane rokrocznie gminne programy, to jest „Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych” i Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii”.

Przenoc w rodzinie

Zgodnie z art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemoc w rodzinie (Dz. U. Nr. 180 poz. 1493 z późn zm.) **przenoc w rodzinie** to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych (w rozumieniu art. 115 § 11 *Kodeksu karnego*), a także innych osób wspólnotnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności naruszające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nieetykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Kto może być ofiarą przemocy w rodzinie?

- **współmieszkanowie**
- **partnerzy w związkach niformalnych**
- **dzieci**
- **osoby starsze**
- **osoby niepełnosprawne**

Zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie są realizowane przez organ administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 29 lipca 2005 o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) ustawy z dnia 12 marca 2004 o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 07 lutego 2013 roku poz. 182 z późn. zm.) i ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jedn. Dz. U. z 2007 r. Nr. 70 poz. 473 z późn. zm.)

Do zadań własnych gminy należy w szczególności:

1. Tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie
2. Opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie
3. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie
4. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia

5. Tworzenie zespołów interdyscyplinarnych

Problem przemocy w rodzinie opisany jest w gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2014-2019, oraz w diagnozie zjawiska przemocy na terenie gminy Labowa

4. Struktura Systemu Pomocy Społecznej w Gminie Labowa.

Zmiany skutecznego zakresu umiejscowienia pomocy społecznej w strukturach administracji państwowej i samorządu lokalnego zapoczątkowała reforma administracyjna w roku 1995, która dała szansę spojżenia na pomoc społeczną jako zintegrowany system.

Wizja systemu pomagania znalazła swoje odzwierciedlenie w organizacji pomocy społecznej na terenie gminy Labowa.

W tworzeniu nowej struktury organizacyjnej pomocy społecznej skorzystano z kryterium podmiotowego, w związku z czym działania pomocowe realizowane będą w trzech obszarach: **pomocy rodzinie, osobom starszym i niepełnosprawnym.**

Warunkiem skutecznego pomagania jest systemowe ujęcie pomocy społecznej poprzez budowanie struktur i umożliwienie ich elastycznego działania, przy uwzględnieniu potrzeb indywidualnych wraz z koniecznością racjonalnego wykorzystania posiadanych zasobów. Niezbędne są zmiany struktur pomagania, tak by świadczenia stanowiły integralny system wspierania poszczególnych kategorii osób oraz dostosowanie tychże struktur do pojawiających się nowych potrzeb i zadań.

Zmiany w systemie pomagania w związku ze zmienną rzeczywistością społeczną są procesem ciągłym, na który zasadniczy wpływ mają potrzeby mieszkańców oraz możliwości uwarunkowane systemem prawnym i finansowym. Podstawowe znaczenie przy organizacji systemu pomocy, kierowanego zarówno do rodzin jak i osób starszych czy niepełnosprawnych, jest dążenie do jak najdłuższego utrzymania ich w środowisku zamieszkania, przy zapewnieniu warunków odpowiadających godności człowieka oraz osiągnięcie możliwie dłuższej samodzielności w funkcjonowaniu. Instrumentami służącymi do realizacji tego celu są: kierowanie odpowiednio do osób starszych i niepełnosprawnych świadczenia w postaci usług opiekuńczych, zapewnienia pomocy w ośrodkach wsparcia oraz specjalistyczne formy rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych. W odniesieniu do rodzin jest to organizowanie opieki zastępczej nad dziećmi, placówki opiekuńczo - wychowawcze, placówki opiekuńczo-terapeutyczne, ośrodki preadopcyjne.

Dodatkowym, istotnym instrumentem pozwalającym na zapewnienie podstawowego poziomu egzystencji dla wymienionych kategorii Klientów jest udzielenie świadczeń finansowych, udzielanie wsparcia, praca socjalna i poradnictwo specjalistyczne.

5. Zasoby instytucjonalne Systemu Pomocy Społecznej działające na terenie Gminy Labowa, stan na 31 grudnia 2012 r.

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Punkt Interwencyjno-Konsultacyjny dla Ofiar Przemocy i Osób Uzależnionych
- Światlice Środowiskowe działające przy szkołach na terenie gminy Labowa
- Gminny Ośrodek Kultury

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Labowej
- Komisarzat Policji w Nawojowej
- Parafie z terenu gminy Labowa

6. Podstawy prawne funkcjonowania Systemu Pomocy Społecznej.

Ramy prawne do realizacji zadań pomocy społecznej wyznacza ustawa z dnia 24 marca 2004 roku o pomocy społecznej z późn. zm. oraz akty wykonawcze do niej. Ustawa określa cele pomocy społecznej tj. zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka, doprowadzenie do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem i zapobieganie powstawaniu wyżej określonych sytuacji. Zadania realizowane przez system pomocy społecznej wynikają również z innych aktów prawnych, tj.:

- Ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej tekst jedn. Dz. U. z 07 lutego 2013 roku poz. 182 z późn. zm.)
- Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (tekst jedn. Dz. U. z 2011 r. Nr 127 poz. 721 z późn. zm., oraz aktów wykonawczych do tej ustawy
- Ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, (tekst jedn. Dz. U. Nr 70 poz. 473 z 2007 r z późn. zm.)
- Ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku z późniejszymi zmianami o przeciwdziałaniu narkomanii,(Dz. U. Nr 179, poz.1485 z późn. zm.)
- Ustawy z dnia 21 czerwca 2001 roku z późniejszymi zmianami o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. Nr 71 poz. 734 z póź. zm.)
- Ustawy z dnia 24 stycznia 1991 roku o kombatanach, oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych o okresu powojennego (tekst jedn. Dz. U. z 2002 roku Nr 42 poz. 371 z późn.zm.)oraz aktów wykonawczych do tej ustawy
- Ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego(Dz. U. z 2011 r. Nr 122 poz. 696 z późn. zmianami)
- Ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych, (jedn. teks. Dz.U. z 2006 roku Nr 139 poz. 992 z późn.zm.) oraz aktów wykonawczych do tej ustawy.
- Ustawy z dnia 07 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tekst jedn. Dz.U. z 2009 roku Nr 1 poz. 7 z późn zm.) oraz aktów wykonawczych do tej ustawy
- Ustawy z dnia 29 grudnia 2005 roku o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania (Dz.U. z 2005 r. Nr 267, poz.2259 z późn. zmianami)
- Ustawy z dnia 25 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. Nr. 80 poz. 1493 z późn. zm.) oraz aktów wykonawczych do tej ustawy